: 凸

כוכבים דפסולא דאורייתא הוא וקתני בעדי

מסירה וכרבי אלעזר דאמר סעדי מסירה

כרתי והא מדקתני יסיפא ר' שמעון אומר

אף אלו כשירין וא"ר זירא ירד רבי שמעון לשימתו של ר"א דאמר עדי

מסירה כרתי מכלל דתנא קמא סבר לא

שמעון לשימתו

ד) ב"ב קנב. ודף קנה:, ב"ב (לקמן י: כ: כא: כב:

סג. כד: כו: לו. סד. פו: כתובות לד: קדושין מח.

ב"ב קע. קעב:], ו) לקמן י:, ז) [סנהדרין נו.], ק) [לקמן לט:], ע) [לקמן

יג.], י) [שם קמו:], יא) נ"א ג' וד',

ב א מיי׳ פ״א מהל׳ גירושין הל׳ כג סמג

עשין נ טוש"ע אה"ע סי

קל סעי טו: קל שפי שו. ב מיי׳ שם ופכ״ד מהל' מלוה הל״ו סמג עשין קכד טוש"ע סוג עסין קופו שום ע חו"מ סי מה סעי ד: גב ג מיי פ"ו מהלכות גירושין הל' כט ופ"ט שם הל' יב יד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמא

מעי' נח: בג ד מיי' פ"ו מהלי עבדים הלכה א סמג עשין פו טוש"ע יו"ד סי כסן פו סום עיין ל סי רסז סעי' עו: בד ה מיי' פ"י מהל' זכייה

הל"ח סמג עשין פט טוש"ע חו"מ סיי רנג סעי יח: נה ו מיי שם פ"ח הלי יב ם מג שם טוש"ע חו"מ סי רג סעי יח:

בו ז מיי פ"ו מהלי עבדים הל"ו סמג עשין פו טוש"ע יו"ד סי רסו סעי

נוו. בו ח מיי׳ שם טוש״ע שם סעי׳ מט:

מוסף תוספות

א. מן התורה, דלא עדיף מעבד דפסול לעדות. מוס' הל"ש. ב. משום תקנת השוק שאנו צריכין לישא השוק שאנו צריכין לישא וליתן בשטרותיהם, וסמכו על זה. מוס' הלח"ש, ג. ודלא כפירש"י שפי" שאע"פ שחותמיהן גוים כשרים משום שנצטוו על בשוים משום שנצחו על הדינין, משמע שרוצה להכשירן בשאר שטרות מן התורה. מוס' הלח"ש. T. להכירא. מוס' הלח"ש. ה. אפי' אי הוי כתב, כיון שהעליון חשוב טפי מן התחתון לא חשיב כתב מעשה, ה"מ דיו ע"ג מעשה, היינו דין ע"ג סיקרא דסיקרא חשיב קצת אבל דין ע"ג רשימא כתב גמור היא בין לענין שבת בין לענין גיטין. מוס' הלח"ש. ז. לא שיהו נוגעים בנייר שהגט כתוב בו, אלא. מוס' רי"ד לקמן יט. בו, אלא. מוס' רי"ד לקמן יט. ד"ה לסמר עדים. ח. האותיות של. מוס' הרל"ע. 0. שנמצא הנייר שלם ושמות העדים הוא החלל. מוס' רי"ד לקמן יט. ד"ה אממר עדים. החלל. מוס' לי"ד נקמן יע.
ד"ה לתמר עדים.
י. וכתבו בתוס' דדוקא
דרך כתיבה אבל לא
לשפוך דיו על הנייר, שאין
זו כתיבה. מיטנ"ל. לשפוך דיו על הנייד, שאין זו כתיבה. ליענ"י. יא. [ד]הלא אין כתיבתן דומה לשאר כתיבת ידן שהרי הן כותבין מה שציירו הראשונים. מוס' יב. וחתימתן הלח"ש. 'ב. הווגיטות דומה לשאר כתב ידן: ולפירש"י נמי יש לפרש שעושין להם סריטה רחבה. מוס' הרל"ש. יג. שהרי הוא בעצמו ראה אותה עדות ואינו מאמין אחרים בה. כ"ן לקמן יט: יד. וזו אינה עדות אלא מילתא דעבידא

עדות אלא מילתא דעבידא לאגלויי הוא. כ"ן לקמן יט: 10. שם. תוס' הלא"ש. 10. מ"מ סתם ספרי דדייני מיגמר גמירי. תוס'

אט"ב שחותמיהן עובדי כוכבים כשרים חוץ מגימי נשים. ואור״י דחותמיהן עובדי כוכבים יש לפסול אף ע"פ שכתבו ישראל

דלאו בני כריתות נינהו כדאמרינן לקמן ועוד דבעינן לשמה ועובד כוכבים אדעתא דנפשיה קא עביד כדאמרינן בספ"ב (לקמן דף כג.)

ועוד דלאו בני שליחות נינהו דאין שליחות לעובד כוכבים ומדבעינן העולים בערכאות של עובדי כוכבים אע"פ שיאמר לסופר לכתוב ולעדים חתומו שחותמיהן עובדי כוכבים כשירין חוץ מגימי משמע דבעי שליחות ועוד דפסולין נשים ושחרורי עבדים וכדברי ר"מ בארבעה לעדות א ואפי׳ לרבי מאירשי דלא הוה האומר תן גם זה לאשתי ושמר שחרור זה סהאומר הן בעי למיפסל עבד לעדות משום לעבדי רצה לחזור בשניהם יחזור דברי ר"מ דכתיב (דברים יט) שקר ענה באחיו בשלמא לרבנן מנינא למעומי הא דרבי מאיר ועבד אחיו הוא במלות אבל עובד אלא לר' מאיר מנינא למעומי מאי למעומי כוכבים דלאו אחיו הוא פשיטא דפסול הא ידעים לחתום שאין יודעים לחתום וכיון דלאו בני עדות נינהו היה ראוי אפילו כל שטרות העולים בערכאות של מקרעין להם נייר חלק וממלאים את עובדי כוכבים לפסול מן התורה אפי׳ הקרעים דיו אמר רשב"ג יבמה דברים אותם העומדים לראיה אלא תהנתא אמורים בגימי נשים אבל שחרורי עבדים דרבנן הוא ב היכא דקים לן בסהדותייהו ושאר כל השמרות אם יודעין לקרות ולחתום שהוא אמת דלא מרעי נפשייהו ג ומ"מ חותמין ואם לאו אין חותמין קרייה מאן שטר מתנה קאמר לקמן (דף י:) דכר שמיה חסורי מחסרא והכי התני עדים דחספה בעלמה הוא אע"ג דקים לן שאין יודעין לקרות קורין לפניהם וחותמין דקושטא קאמר משום דהרי אין כאן שטר ולמאי דמוקמינן לה בעדי מסירה ושאין יודעין לחתום מקרעין להם: ותו ורבי אלעזר היכא דכתבו ישראל לא ליכא והאיכא ביהאומר תנו גמ זה לאשתי מיפסל אלא מטעם מזוייף מתוכו: יושמר שחרור זה לעבדי ומת לא יתנו מקרעין להם נייר חלק. פי׳ לאחר מיתה התנו מנה לפלוני ומת בקונט׳ מסרטין אע״ג יתנו לאחר מִיתה כי קתני מילתא דליתיה דחקיקה חשיבה כתיבה כמו כתב בשמרות מילתא דאיתיה בשמרות לא קתני ע"ג טבלא ופינקס הכא לא חשיב דשלח רבין משמיה דר' אבהו הוו יודעין כתב ע"ג כתב דפסלינן בפ"ב (לקמן דף יט.) דאין כאן כתיבה גמורה אלא שרושמין קלת™ כדי לחתום עליו ששלח ר"א לגולה משום רבינו ישכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת עדים ועוד ה דאפי׳ דיו על גבי סיקרא יאין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו חשיבא לקמן בפ"ב (נו"ש) כתב אלא בשמר ואין שמר לאחר מיתה יוהאיכא לענין שבת אע"פ שהסיקרא לבדה לשמה בשלמא לרבה היינן מוליך ומביא היא כתבי אבל לשון מקרעין לא אלא לרבא קשיא ותו בין לרבה בין לרבא משמע כפי׳ הקונט׳ דהוה ליה למימר האיכא מחובר כי קתני פסולא דרבנן מסרטין ור״ח פי׳ ז שלוקחין נייר חלק ומקרעין עליו חשמות העדים מעבר דאורייתא לא קתני והא ערכאות של עובדי לעבר ש ומשימין אותו על קלף שהגט

> ממלאין לגמרי כל רחב הקרע יב: כן רדין לפניהם וחותמים. ולא הוי עד מפי עד "ג שאין לריכין להעיד על עיקר המעשה אלא שאומר שכך כתוב בשטר"ד ובעי שנים קורין או אפילו יחיד כגון רב נחמן וספרי דדייני דאית להו אימתא כדלקמן בפ"ב (דף יע:): לא יתנו לאחר מיתה. פי׳ בקונטרס ואפילו רבנן דאמרי זכות הוא לעבד וזכין לאדם שלא בפניו נהי דלהכי זכה דלא מלי מיהדר ביה מודו רבנן דכל כמה דלא אתא גיטא לידיה לא הוי משוחרר ודבר תימה פירושו כיון דזכות הוא פשיטא דזוכה לאלתר כיון דאמרי' גבי שחרור תן כזכי כדאמר לקמן ורש"י בעלמו חזר בו שפי׳ לקמן (דף יג.) על משנה זו דהאומר חנו גרסינן ול"ג חן גט זה שלא מסר ליד השליח בחייו לפיכך לא נחלקו חכמים בדבר לומר שמשעה ראשונה זכה לו השליח לעבד להיות משוחרר: מילתא ראיתיה בשמרות לא קתני. וא"ת והא פסולא דערכאות איתא בשטר מתנה כדמפרש לקמן (דף י:) חוץ מכגיטי נשים וי"ל דהשתא סבר כאידן שינויא דלקמן: בי קתני פסולא דרבנן. אע"ג דאיכא נמי מחובר דרבנן כגון אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף (לקמן דף כא:) מ"מ עיקר טו מחובר דאורייתא אבל עיקר מוליך ומביא דרבנן אע"פ שלרבה ניתקן

כתוב בו ובאין העדים וממלאים את הקרעים דיו' ונכרת הכתיבה ע"ג

הגט בירושלמי פריך והלא כתב

ראשונה הוא פירוש ואין הגט יכול

להתקיים בחותמיו יא ומשני כשהרחיב

את הקרעים והעדים אין

משום לשמה דאורייתא שו: בעדי מסירה ור"א היא. אע"ג דקתני וכדברי ר"מ בארבעה ה"ק למאן דסבר כר"מ בארבעה והא דקאמר הש"ס נמי אלא לר"מ מנינא למעוטי מאי למאן דסבר כר"מ" קאמר:

העולים בערכאות של עובדי כוכבים. שנעשו השטרות ע"י ב"ד של עובדי כוכבים: שחותמיהן. חותמין שבתוכו: כשרין. דדינא דמלכותא דינא ואע"פ שהנותן והמקבל ישראלים הם: חוץ מגיעי נשים. דלאו בני כריתות נינהו הואיל ולא שייכי בתורת גיטין וקידושין אבל על הדינין נלטוו בני נחש. וכן שיחרורי

עבדים דבכל פסולה דחורייתה שוה שחרור לגט אשה דגמרינן לה להש: בשניהם. הבעל: לחזור רלה. קודם שנתנו השליח: יחזור. דקסבר ר' מאיר הפסד וחוב הן לאותן שנשלחו להן ואין חבין לאדם אלא בפניו כלומר אין אדם נעשה שליח לאדם להיות נפסד על ידו אא"כ עשאו הוא שליח דהיינו כבפניו. ורבנן פליגי עליה דר"מ במתני׳ ואמרי דבשחרור אינו יכול לחזור משנמסר ליד זה ואף ע"פ שלא עשאו העבד שליח משום דקסברי זכות הוא לעבד שיולא מתחת רבו לחירות וזכין לו לאדם שלא בפניו דאנן סהדי דניחא ליה דניהוי האי להכי: מנינא. דקתני שלומו בשלשה: מקרעין להם נייר חלק. מסרטין ורושמין בסכין על הנייר את שמות העדים ובאין העדים וממלאין את הקרעים דיו: בגיטי נשים. משום תקנת עגונות שמא ירצה זה לפרש בים או מסוכן המגרש שרולה שלא תוקק ליבם: לא יתנו לחתר מיחה. ואפי׳ רבנן דאמרי שיחרורי עבדים זכות הוא וזכין לאדם שלא בפניו נהי דלהכי זכה ביה דלא מצי למיהדר מיהו מודו רבנן דכל כמה דלא מטא גיטא לידיה לא הוי משוחרר וכיון דמית קדים תו לא הוי שיחרוריה שחרור דנפקא ליה רשותיה מיניה וחייל עליה רשות יורשין: חנו מנה לפלוני כו'. דברי שכ"מ ככתובין וכמסורין דמוש דתקון רבנן שמא תטרף דעתו עליו בחליו אם לא היה מובטח שיקיימו דבריו: כי קסני. בהגך יא ד׳ דברים: מילחה דליחיה. בשחר שטרות. והא מילתא איתא בשאר שטרות שאם מסר שטר מתנה לשלוחו ליתנו לחחר ים (מיתה) ומת

לא יתן לאחר מיתה דהא לא אקני איכא ליה ארעא עד דלימטיא שטרא לידיה וההיא שעתא פקע ליה רשותיה: שמא לא גמר להקנותו לו. ע"פ לוואתו בתקנה דתקון רבנן לשכיב מרע: אלא בשטר. לכי מטא שטרא לידיה ליקנינהו בשטרא: ואין שטר. מקנה לאחר מיתה דהא פקעה ליה רשותיה דנותן: והחיכה לשמה. דשוו גיטי נשים ושחרורי עבדים: בשלמה לרבה. דאמר תקנתא דמוליך ומביא לפי שאין בקיאין לשמה היא היינו מוליך ומביא: האיכא מחובר. דפסול בתרוייהו דכתיב (דברים כד) וכתב ונתן מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה ילא זה שמחוסר קלילה. ושחרור גמר לה להים: פסולה דרבנן. מוליך ומביה רבנן הוא דאנרכוהו למימר בפני נכתב. עד כותי פסול מדרבנן בשחר שטרות דחחזקינהו סתמייהו לפסולה. ערכחות לקמיה פריך והא ערכאות פסולא דאורייתא שאין עדותן כשר לפי שאינן בתורת גיטין וקידושין ורחמנא אמר וכתב ונתן מי שישנו בכלל נחינה ישנו בכלל כתיבה והכי מפרש בפרק שני (לקמן ד' כג:): בעדי מסירה. מתני׳ דמכשיר בשאר שטרות ופסל בהני כגון דאיכא עדי מסירה: ור"א היא דאמר עדי מסירה כרסי. ואין לריך לחתום בגט וכי כתב קרא וכתב אכתיבת הגט כתיב ולא אחתימת ידי עדים ומתניתין בשכתבו סופר ישראל ואשמעינן מתניתין דמודה ר"א במזוייף מתוכו בחתימת עדים פסולין שהוא פסוליי) ואע"ג דאיכא הכשר עדי מסירה והאי פסולא מדרבנן גזירה דילמא אתי למיסמך עלייהו בלא עדי מסירה וכי אכשר ר"א היכא דלא חתימו עליה סהדי כלל: אף אנו. גיטי נשים כשרים בחותמין עובדי כוכבים: ואמר רבי זירא ירד ר"ש כו'. ואכשר להו בעדי מסירה וכשכתבו סופר ישראל: מכלל דמ"ק סבר לא. כרתי עדי מסירה אלא עדי חתימה ופסולא דאורייתא הוא:

ילו נ"ס ג יג (לקמן מ"ד מ"ד מ"ד, יג) [לקמן לט:], יד [לעיל ד.], לט:], יד) [לעיל טו) [ב"ק פח.], מוסף רש"י בערכאות של עובדי כוכבים. ממום בים וועד בשניהם. קודם שהגיע ליד האשה והענד, יחזור. ואין השליח יכול לוכות נהן לנרכו דחוב הוא להן כדמפרש לקמיה (לקמן לתפרש לקמיה (לקמן א:). האומר תנו גט זה לאשתי. גרסינן במתני׳, ולא גרסינן תן, שלא מסרס לידי שליח בחייו, לפיכך לא נחלהו חכמים בדבר לומר השליח לעכד להיות משוחרר (לקמן יג.). לא יתנו לאחר מיתה. דגיטא לא הוי עד דמטי לעבד לידיה וכי מטי לידיה הא ליה רשותיה (שם). שכיב מרע כו' אין כותבין ונותנין. לאחר שמח, שמא לא גמר להקנות לו בעל פה עד שיכתוב השטר ושטר שנכתב לאחר מיתה לאו כלום הוא, דלענין שטר לא אמור רבנן דברי שכיב מרע מנות ובטן זבוי טכיב נווע ככתובין וכמסורין דמו, אלא לענין מחנת ממון, דאי אמר תנו נותנין אף לאחר מסירה כרתי. (לקמן פו.) אע״פ שאין עליו עדים אלא שנחנו בפני עדים גובה משועבדים שאיו העדים משתפלים שנון העלים חותמים על הגט אלא מפני תיקון העולם, שמא ימותו עדי מסירה או ילכו למדינת עיקל (כתובות צד:). כרתי. משוי ליה ספל